

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΓΡΑΦΕΙΑ
ΕΝ ΟΔΩ ΚΑΛΑΜΙΩΤΟΥ, ΑΡ. 27

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΔΗΛΩΤΕΑ 12 ΜΗΝΩΝ
Από 1ης Ιανουαρίου ή 1ης Ιουλίου
Έν τῷ ἔσωσ. δρ. θ. Έν τῷ ἔξωσ. φρ. χρ. 8.

Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΡΓΑΖΕΤΑΙ
ΚΑΙ ΔΙΑ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΧΟΛΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ο Γλάδστον ὡς μέγας ἀνὴρ καὶ ἰδίως ὡς ἀληθὴς χριστιανὸς καὶ μέγας φιλέλλη, λόγος ἐπιμνημόσυνος εἰς Γλάδστονα, ὑπὸ Παύλου Καρολλίδου. — Ἡ Κυριακὴ ἀρχὴ καὶ ἡ θρησκευτικὴ ἀνθρώποις, ὑπὸ Μ. Γ. Γαλανῶ. — Ἰωάννου τοῦ Κροσσούτου, ἱρλίτα β' εἰς τὴν β' πρὸς Κορινθίους ἐπιστολήν. ὑπὸ Δ. Σκιαθίου τοῦ Παπαδιαμάντη. — Ἀδῶα φύσις προσευχῆς, ὑπὸ Τιμ. Ἀναστασίου. — Οἱ διδάσκοντες εἰς τὰς λαϊκὰς σχολὰς τῆς Ἀναπλάσεως κατὰ τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα. — Κυριακὸν Ἀποστολικὸν καὶ Εὐαγγελικὸν ἀνάγνωσμα, ὑπὸ Κ. Α. Διαληγοῦ.

Ο ΓΛΑΔΣΤΩΝ ΩΣ ΜΕΓΑΣ ΑΝΗΡ

ΚΑΙ ΙΔΙΩΣ

ΩΣ ΑΛΗΘΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΣ ΦΙΛΕΛΛΗΝ

ΛΟΓΟΣ ΕΠΙΜΝΗΣΟΥΣ

ΕΙΣ ΓΛΑΔΣΤΩΝΑ

ΥΠΟ

ΠΑΥΛΟΥ ΚΑΡΟΛΙΔΟΥ

Καθηγητοῦ

(Συνέχεια ἐκ ἀριθ. 22)

Ἄλλ' ἐν ᾧ ἦτε φυσικὴ μεγαλοφυΐα, καὶ τὸ τῆς ἀνατροφῆς καὶ παιδείσεως πλεονέκτημα, τὸ μὲν δόρημα θεῶν, τὸ δὲ εὐνοία τῆς ἱστορίας, ἀπειργάζοντο ἀρμονικῶς τὸν ἄνδρα φύσει καὶ μορφῶσει μέγαν, προσετέθη εἰς ταῦτα καὶ τὸ τρίτον μέγα συστατικὸν τοῦ μεγαλείου, τὸ σπουδαιότερον, ὑπὸ ἐποφῶν ἠθικῶν, τῶν δύο πρώτων, τὸ τῆς ἠθικῆς βουλήσεως, ἐξ ἧς κυρίως ἀπορρέει καὶ δι' ἧς τελειοποιεῖται τὸ ἠθικὸν μεγαλεῖον τοῦ ἀτόμου, καὶ ἄνευ τοῦ ὁποίου ὁ μέγας ἀνὴρ ἀντανაკλῶ ἐν ἑαυτῷ ἀπλῶς τὰ μεγαλεῖα τῆς φύσεως τῆς γεννησάσης αὐτὸν μεγαλοφυΐα, καὶ τῆς μεγάλης ἱστορίας τῆς παιδείσεως, τοῦ μεγάλου δηλονότι κόσμου, ἐν ᾧ ἐπαιδεύθη. Ἄλλ' ἡ κυριώτατη τοῦ ἀνθρώπου ἀρετὴ εἶναι οὐχὶ ἀπλῶς ἡ ἐκ τῆς ἰδίας φύσεως καὶ παιδείσεως προερχομένη, ἀλλ' ἡ

ἐκ τῆς ἰδίας βουλήσεως ἀπορρέουσα, τῆς βουλήσεως τῆς ἠθικῆς, τῆς βουλήσεως τῆς ἐλευθέρως, τῆς πραγματοποιήσεως τὸν τέλειον ἄνθρωπον μετὰ ἠθικῆς ἐλευθερίας, τῆς ὑψώσεως τὸν ἄνθρωπον πρὸς τὸν Θεόν. Ἀκριβῶς ἐκ ἐν τῷ μεγάλῳ τούτῳ τῆς ἠθικῆς βουλήσεως διεφάνη ὁ Γλάδστον ἐνδὸς αὐτοῦ τῆ λαμπρότητι. Τὸ γινῶναι ἑαυτὸν, τὸ νοεῖν ἐντεῦθεν τὸ ἐν αὐτῷ θεῶν καὶ δαιμόνιον, τὸ θεωρεῖν τοῦτο ὡς κεφάλαιον θεῶν παρὰ τοῦ Θεοῦ πρὸς ἐλευθέραν καλλιέργειαν καὶ χρῆσιν, συντρέχουσαν καὶ συνεργούσαν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τεταγμένης τῷ ἀνθρώπῳ ἀποστολῆς, τὸ γινῶναι καὶ ἐπιγινῶναι, κατὰ Κικέρωνα, τὰ κεφάλαια καὶ τὰ ὄργανα τὰ δοθέντα αὐτῷ ὑπὸ τῆς φύσεως πρὸς κτήσιν τῆς σοφίας καὶ ἀρετῆς, τὸ διανύειν τὸν μέγαν ἀγῶνα τοῦ βίου ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τῆς σοφίας, καὶ ἐν τῷ ἀγῶνι τούτῳ καὶ ἐν τῇ διὰ τούτου τεταγμένῃ τῷ ἀνθρώπῳ ἀποστολῇ ζητεῖν τὴν εὐδαιμονίαν, τὸ θεωρεῖν ἑαυτὸν, ὡς περ Σωκράτης, διηγεῖται ἐν ὑπηρεσίᾳ τοῦ Θεοῦ διατελοῦντα διὰ πάντος τοῦ βίου χάριν τῆς ἀνθρωπότητος, χάριν τοῦ ἀγῶνος, τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἐλευθερίας τῶν λαῶν, χάριν τῆς θρησκείας καὶ φιλανθρωπίας, καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, καὶ πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην ἀρσιούσθαι, τοῦτο εἶναι τὸ ἕκ' ἀρχῆς μέχρι τέλους φαινότατον ἐπιτήδευμα καὶ ἀγώνισμα τοῦ βίου τοῦ Γλάδστονος τὸ ἀποτελοῦν τὸ ἠθικὸν μεγαλεῖον τοῦ ἀνδρός. Ἐκ τῶν τριῶν ἐκ τούτων συστατικῶν τοῦ ἀνθρώπινου μεγαλείου, τῆς φυσικῆς μεγαλοφυΐας, τῆς εὐρείας παιδείσεως καὶ μάλιστα ἐκ τοῦ μεγαλείου τοῦ ἠθικοῦ τοῦ γινῶναι ἑαυτὸν, ἀπέτελλεσθαι ἐν τῷ ἀνδρὶ ἡ ἀρμονία ἐκείνη τῶν ἀρετῶν, ἣν ἡ φύσις αὐτῆ συναισθανθεῖσα βαθείως κατὰ τὸν ποιητὴν, συνελθοῦσα εἰς ἑαυτὴν ἐρθέγγετο, **«Ἦτο ἄνθρωπος!»**

Ἡ ἀρμονία αὕτη ἀπέτελλεσε παρὰ τῷ Γλάδστονι τὴν ἐνέτιμην ἐκείνην τοῦ μεγαλείου, δι' ἧς διακρίνεται πάντων τῶν λοιπῶν κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον κατὰ μέρος ἀναδειχθέντων ἢ ἀπλῶς θεωρηθέντων καὶ ὀνομασθέντων μεγάλων. Πρὸς αὐτὸν περὶ τῶν μεγάλων ἀνδρῶν τῆς νέας Εὐρώπης, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, εὐλόγως ἀπέχρηστος ὁ μέγας Γερμανὸς φιλόσοφος ποιητὴς Σίλλερ, ὅτι ἐν μὲν τῷ ἀρχαίῳ Ἑλληνικῷ κόσμῳ ἡ φύσις καὶ ὁ βίος ἐνοῦντά τὸν

άνθρωπον άπετέλουν εν όλον εξ αυτού, άνδρα δηλονότι τέλειον ενούνητα εν έαυτώ πάσας τας ανθρωπίνους άρετάς και ήδύνατο ο αυτός άνήρ να ήνε ποιητής μέγας και φιλόσοφος και θεολόγος και ήρώης, ήμα δε και πολιτικός και στρατηγός και να εκπροσωπή τον όλον βίον εν ενότητι εν τω πρόσωπώ αυτού, οίσι άνδρες άληθώς εμφανίζονται ούκ όλλοι εν τή ιστορία της αρχαίας 'Ελλάδος· ενώ εν τω νέω Ευρωπαϊκώ κόσμω ή επιστήμη διασπώσα τον άνθρωπον διασπάζ το μεγαλειον αυτού και όεν επιτρέπει να δειχθ ή εις μέγας άνήρ εν τή αίσθητι του ανθρώπου, εν τή ενότητι δηλονότι πιασών των μεγάλων άρετων του ανθρώπινου βίου. Η θεωρία του Σίλλερ, προς ήν όμοίαν υπό γενικωτέραν έποψιν εξήνεγκε γινώσκην ο έτερος μέγας Γερμανός ποιητής Γκαίτε, ειπών ότι τα άγαθώτατα, τα σπουδαίως προς πάντα όρυμώτα και των πάντων άπτόμενα πνεύματα μάτην ζητούσι να φθάσωσιν εις το ύψος της τελειότητος και ότι περιορίζων έαυτών αναδεικνύεται ο έπαύων και ο νόμος μόνον παράγει την έλευθερίαν, ή θεωρία λέγομεν του Σίλλερ υπό καθόλου έποψιν είναι όρθή. Εν τή αρχική 'Ελλάδι, εν τή περιόδω της πρωτοτυπίας, έννοείται, τα έξοχα πνεύματα μη διατελούσα υπό το κράτος της επιστήμης, και σχολείων, και πανεπιστημίων, και βιβλιοθηκών, άλλ' έχοντα ως μεγάλην σχολήν και πηγήν έμπνεύσεων την άει ζώσαν φύσιν και τον γονιμώτατον εις ανάπτυξιν ανθρώπινον βίον και την έλευθεράν πολιτείαν, εξαγαλλόμενοι διά του δαιμόνιου πνεύματος αυτών και αντανακλώντες οίκαθεν των μεγάλων ήθικων και πνευματικών άληθειών έδημιούργουν αύτοι μάλλον την ιστορίαν ή έδημιουργούντο υπ' αυτής. Το δαιμόνιον το έν αυτοίς, ή φυσική μεγαλοφυία και ή μετά διασυγούς πνευματική όμματα άμεσος και έλευθερά θεϊκία του κόσμου και του ανθρώπινου βίου καθίσταν αυτούς μέγας της ύψιστης σοφίας και υπερηφάνως ήδύνατο ο ύψιστέτατος των ποιητών να βοήθησθε ο πολλά είδος φυσ' μαθόντες δε λάβροι παγγλωσσία άκρηντα γράβεται, κόρακες ως Διός προς όρνιθα θεϊον». Σήμερον ή υπό του Πινδάρου περιφορομένη επίκτητος γνώσις, ή επιστήμη, κυριαρχεί του κόσμου και ούδαεις άνευ αυτής, όσον μεγαλοφυής και ή φύσει, εις την μεγαλοφυϊαν μόνον και αυτεπίνοιαν άφιέμενος δύναται να όρθ' ισχυρώς εν τω μεγάλω θεάτρω του κόσμου. Σήμερον ο μέγας άνήρ υπό το υπερδισχιλιεταές κράτος της επιστήμης διατελών, άπόπου κυρίως ο μέγας Σταγειρίτης ίδρυσεν όριστικώς και διαφράνωσε το κράτος του, και επιστημονικών γνώσεων, αστινες εν τή μεγάλη πολυμερείω αυτών ούδαμου δύναται να συνενωθώσιν άπασαι όμοι εν μι ά διανοίω, είναι αδύνατον ή παγγάλλεπον να έχη άπύλυτον εν πάσι ύπεροχήν σοφίας επί των άλλων. 'Αλλά τουτ' αυτό άκριθώς καθίστασι νυν τον μέγαν άνδρα ούχι μόνον φύσει, άλλ' άρετή ύπέρτερον του αρχαίου, όταν επιστήμη και μεγαλύνει και πάσι συλλήβδην αι ήθικαι άρεται λαμπρύνουσι το όν και το αυτό πρόσωπον. "Αλλως τε εν τω όλω πνευματικώ μεγαλείω του ανθρώπου ως μέτρον του τριούτου μεγαλείου λαμβάνεται πάντοτε ή σοφία ή περι τον ανθρώπινον βίον ή λόγω και έργω εκδηλουμένη. Ο αιών ούτος είναι πλούσιος εις μεγαλεία κατά μέρος, εις μεγαλεία μονομερή, εις στρατηγούς, εις φιλοσόφους, εις φυσιοδίστες,

εις πολιτικούς άνδρας μεγάλους. 'Αλλ' οι τοιούτοι εν άκρόφοις επιτηδεύμασι του βίου έξέχοντες άνδρες, είσι και λιγόνται μεγάλοι εν τω επιτηδεύματι αυτών, μεγάλοι στρατηγός, μεγάλοι πολιτικοί, μεγάλοι επιστήμονες· αλλά όεν είναι ούδε λέγονται μεγάλοι άνδρες. Μόνον δε οι ένούνητες εν έαυτοίς μετά της φυσικής μεγαλοφυίας πάσαν την εις τον άνθρωπινον βίον αναγενομένην σοφίαν και ταύτην πραγματοποιούντες εν τω βίω, ούτοι είναι άνδρες μεγάλοι. 'Αλλά εις εν τω αιώνω τούτω έξοχος άνήρ υπό την έποψιν της τοιαύτης τελειότητος δύναται να παραβληθ ή προς τον θεολόγον ήμα και φιλόλογον, τον φιλόσοφον ήμα και πολιτικόν, τον εν πάσι τούτοις τοίς επιτηδεύμασι διαπρέψαντα και πάντα όμοι μετά της ύψιστης ανθρωπίνης άρετης, της προς ήθικην τελειότητα σπουδής, συνάπτοντα και προς ταύτην διά πάντων άγόμενοι;

Ο Γλάδστων ήτο άληθής επιστήμων, άληθής δηλονότι φιλόλογος, θεολόγος και φιλόσοφος, διότι όρμα προς τας επιστήμας ταύτας εξ ίσοφύας πνευματικής, εξ όρμης ητοις και διαθέσεως έσωτερικής ψυχικής και εξ έλατηρίων ύψιστου ήθικου αισθήματος του γίνεσθαι άνθρωπος, του εμψέν ανθρώπινον άλλότριον έαυτού ήγεισθαι, του εν πάσι σπουδάξαι και μελετάν τον άνθρωπον. Έντευθεν παρά τω Γλάδστωνι το θαυμάσιον τουτο φαινόμενον της ενότητος του βίου, ότι ενώ έφαίνετο τοίς πάσι και ήν άληθώς όλοφύχως άριερισμένος εις λήσιν μεγάλων πολιτικών και εκκλησιαστικών ζητημάτων, τους δεινοτάτους άγώνας τους κοινοβουλευτικούς και βουλευτικούς νόκτας όλοκλήρως άγωνιζόμενος, εξέπλησσε τον κόσμον συγχρόνως διά της εκδόσεως πολυτήμου πραγματείας περι της αθέσεως του 'Ομήρου εν τή ιστορία», περι της αρχαίας 'Ελλάδος ή περι της ανεότητος του κόσμου (Juventus mundi), περι του παρ' 'Ομήρω άναξ άνδρών», περι του ήθικου χαρακτήρος του 'Αχιλλεύος εν τή ύποδοχή της υπό του 'Αγαμέμνονος πεμφθείσης πρεσβείας, συγχρόνως ο αύτος «περι της σχέσεως της εκκλησίας προς το κράτος», απερί των καινοτομιών της εν Βατικανώ συνόδου», απερί της νέας έμπειρικής νομοθεσίας, έκπονήων όλόκληρον μεταρρυθμιστικόν σύστημα των πολυπλοκωτάτων οικονομικών του παγκόσμιου Βρετανικού κράτους, μελετών και έκπονήων νομοσχέδια προς λήσιν πολυπλοκωτάτων ζητημάτων της έσωτερικής πολιτικής, κατέχων όλόκληρον το δαιμονικόν και νομοθετικόν σύστημα του παγκόσμιου κράτους και πάντα τα μετά της διοικήσεως αυτού, ούχι της ύφισταμένης, άλλ' της ως δεί μεταρρυθμισθηναι, εν τή διανοίω αυτού εν πάση άριστίτητι δικήν πανόπλου 'Αθηνας εν τή κεφαλή του Διός, ένταυτώ δε όληνεώς στρέφων το βλέμμα ού μόνον προς την έφ' άπασαν την οίκομενην έξαπλουμένην έξωτερικήν πολιτικήν της Μ. Βρετανίας, άλλ' και προς τας τύχας των πεζομένων λαών, προς τον άγώνα του δικαίου και της έλευθερίας πανταχού του κόσμου και ήμας εν πάσι τούτοις μη λήθμονών και την άπ' άμδιους διδασκαλίαν προς τους χριστιανούς της ιδιαιτέρας αυτού πατρίδος, την έρημνείαν της Ιερής Γραφής επ' εκκλησίας, την μελοποίησιν ήμων προς τον Θεόν. Τι δε να είπη τις περι της έφ' άπαντα τον κόσμον έκτεινόμενης ανταποκρίσεως αυτού, περι έπι-

στολών παρά πάντων μεγάλων και σμικρών, έπιφανών και άφανών περι παντοίων εύρασιων και έπιγειών, και περι των εν Χριστιανική ταπεινοφροσύνη προς πάντας άπαντήσεων; Και ήμας εν πάσι τούτοις ο Γλάδστων ήτο εις και ένιαίος, εν τή εύρεία διανοίω αυτού ένών τα πολλά και άπειρα άρμονικώς εις εν και μη υποκειμένος εις τον ύπό του Γκαίτε αναφερόμενον κανόνα περι του περιορισμού του επάλλοντος. Ο Γλάδστων άκριθώς παρίστησι το επαγωγών ήμα και διδακτικώτατον παράδειγμα μεγάλου άνδρος συνάπτοντος τα ύψηλά του καθόλου βίου προς τα ίερά και ήγια του κατ' ίδίαν, την καθολικήν αυτού μεγάλην και επιβάλλουσαν ιστορικήν μορφήν προς την του ίδιαιτέρου αυτού οικου και μελετητηρίου, να δειξή ήμιν ότι ο αυτός λύγος ο φωτίζων το μικρόν αυτού δωμάτιον, εφώτιζεν αυτό και τας εύρείας ανά την οίκομένην χώραν και ότι εις και ένιαίος άνήρ φιλόσοφος, μια διάνοια σοφή και πεφοτισμένη διαίτετα και την μικράν έπαυλιν του Χαθάρθεν και το παγκόσμιον 'Αγγλικόν κράτος και τα μεγάλα συμφέροντα της ανθρωπότητος κατά τας αυτας αρχάς της ήθικής, του καθήκοντος, της θεογνωσίας, της δικαιοσύνης και της φιλανθρωπίας. Οι άνθρωποι οι μικροί τον νουν και την καρδίαν οι ως εκ της γεννήσεως ή της οραράς της τύχης ταχθέντες εν θέσειν ύψηλαίς και άποστολήν έχοντες μεγάλην, και ήμας σπουδάζοντες περι μικρά και εις ταύτα έξεντλούντες τον νουν και την διάνοιαν, είσιν οι μεγάλοι σχολαστικοί ή τα μεγαλοσύμματα έρπετα της ιστορίας.

Όσοι δε πάλιν, διότι εύδοκίμησαν εν τινι του ιδιωτικού βίου επιτηδεύματι και έγένοντο ή έδοξαν μονομερώς μεγάλοι, νομίζουσι ότι ο χώρος αυτών κείτα πάντοτε εις ύψος άπόρσιτον και άκοινώνητον τω λοιπώ κόσμω, ότι αυτοί είναι τεταγμένοι να περι τα ύψηλά και μεγάλα δοκούντα, περι την ύψηλήν πολιτικήν ασχολώνται, προς μεγάλους μόνον επικοινωνούντες, όμοιάουσι προς άετους ταυπητέρως άσθενεστάτους έχοντας τους πόδας, όστινες, ένόσω τα πτερά έχουσι δύναμιν, ύψοϋνται εις μεγάλα ύψη, ήμα δε τούτων καταπονηθέντων, έν κατέρχονται Ισχυρώς και μεγαλοσπεπώς, άλλ' ήπιττουσι πτώσιν ασχράν. Ούτως οι μονομερώς μεγάλοι ή άπλως δοκούντες μεγάλοι αείρονται ήγαν έφ' ύψηλά, να βαρύτερα πτώσει καταπίσωσιν», να κατά τον ποιητήν είπω. Τουτο ήμας όεν συμβαίνει διά μεγάλους άνδρας του είδους του Γλάδστωνος, ού το μεγαλειον τοιαύτην εν έαυτώ κέκτηται δύναμιν, πολυμέρειαν, έντασιν και ελαστικότητα, ώστε και εκ των κάτω προς τα άνω εύχερώς ύψοϋται συνανήσων πολλούς μεθ' έαυτού, και εκ των άνω προς τα κάτω ήρεμα και μεγαλοσπεπώς κατέρχεται και των χαρισμάτων του ύψους τοίς κάτω οαφιλώς μεταδίδουσι. Μετά τοιαύτης ένότητος βίου και μεγαλείου συνδέεται, και είναι συστατικόν ήμα και γνώρισμα του άληθούς μεγαλείου, και το αυταρκές του μεγαλείου εν τω Γλάδστωνι.

Το αυταρκές του μεγαλείου του Γλάδστωνος έγκείται εν τούτω, ότι ήδύνατο ο άνήρ να μεγαλοουργή και έμεγαλούργει εν τω κόσμω μόνον διά του αγινώσκειν έαυτόν», ούθενός προς τουτο δεόμενος είμη της θεϊκής δοθείσης μεγαλοφυίας, της εξ άνατροφής και Ιστορίας παιδείσεως και του Ιστορικού σταβίου, ούθενός έξωθεν επιδεόμενος ούτε τύχης λαμπράς,

ούτε πλούτου και διαγέμους και εύνοίας ήγεμονικής, ούτε ήμαγωγίας και δημοτικότητος ήμετέρου, όπως τα μονομερή μεγαλεία των πολλών μεγάλων καλουμένων. Τα τοιαύτα μεγαλεία και εν τή μονομερείω αυτών έτι όεν πραγματοποιούνται ούδε κτώνται έξίαν τινά άνευ συνδρομής της τύχης· δι' αυτής ύψοϋται και μετ' αυτής καταπίπτουσιν. "Ας λάβωμεν ως παράδειγμα προς τουτο τοίς δύο κατ' έξοχήν μεγάλους καλουμένους άνδρας του αιώνος τουτου. Ο Ναπολέων Α' έφάινετο εν αρχή του αιώνος ως το μέγιστον και φαινοτάτον πρόσωπον το έλικον τον θαυμασμόν του κόσμου. 'Αλλά τι συνέβη μετά τινας δυσμενείς περιστάσεις; "Απαν το μεγαλειον αυτού κατέπεσεν, ούδεν έμεινεν εξ εκείνων των έργων, ύπερ των τοσοϋτων ήγωνίσαστο να ιδρύσθ και στερεώσθ αυτά, έμειναν δε μόνον εκείνα, ών έγένετο όργανον αυτός σχεδόν άνευ συνειδήσεως· μετά την πτώσιν αυτού ο κόσμος ούδεν άλλο μεγαλειον άνεγνώρισεν εν αυτώ ή μονομερή τινα φυσικήν μεγαλοφυϊαν, μεγαλοφυϊαν στρατηγικήν. "Απαν το άλλο μεγαλειον ήτο έφήμερον άποτέλεσμα της συμπτώσεως της τύχης, της παυσάμενης το φυσικόν μεγαλειον έμεινεν εν πάση τή γυμνότητι αυτού.—"Ας λάβωμεν νυν ως παράδειγμα τον έτερον μέγαν καλούμενον άνδρα του αιώνος, τον Βισμαρκ. Όμοιολογοϋμενον παρά πάντων είναι, και τα πράγματα αυτα μαρτυροϋσιν, ότι ο άνήρ ούτος εκέκτητο δαιμονίον τι πολιτικόν, προορατικότητα πολιτικήν, Ισχύδν βουλήσεως και τόλμην, δι' της ούγ άπαξ εξέπληξε την Εύρώπην. 'Αλλά πάντα ταυτα αναδεικνύουσιν αυτον το πολύ άνδρα έξοχον πολιτικόν, ούδαμώς δ' άνδρα μέγαν. Ού μόνον διότι τα έλατήρια των πράξεων αυτού ούδέποτε ύψώθησαν εις ύψηλόν ήθικόν ιδεώδες, ού μόνον διότι ή μεγαλοφυία του λείαν περιορισμένον είχε χαρακτήρα και ο βίος του ήτο έστερημένος άρμονίας άρετων, άλλ' διότι και αυτά, τα όποια άποείδονται εις αυτόν, το μέν προηλθον εκ συνδρομής της τύχης, το δε εξ έξωτερικών εύνοικών περιστάσεων, ήγεμονικής εύνοίας και εκτιμήσεως και της εκ της αρχής περιγενομένης αυτώ συνειδήσεως δυνάμειος και αυξανόμενης τόλμης. (άκολουθεί)

Η ΚΥΡΙΑΚΗ ΑΡΓΙΑ ΚΑΙ Η ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΑΝΟΡΘΩΣΙΣ

Είς τον άγώνα, όστις διανοίγεται ύπερ της Κυριακής άργίας, διάφοροι δύναται να μένουν μόνον όσοι πεταράν όεν ίδδουν διά θρησκείαν και Πικλησίαν, και έναντίοι θα είναι μόνον όσοι, άσθεείς και άντίχρισται, επιθυμούν να ίδδουν τον έλληνικόν λαόν άνευ πίστεις, άνευ λατρείας, άνευ Θεού. Διότι, έφόσον ή Κυριακή καταπατείται και βεθηλοϋται, κανέν μέτρον προς θρησκευτικήν της κοινωνίας και των οικονομικών μόρφωσιν όεν δύναται να εύδοκιμήσθ, άπλούστατα· έπειδή ή εφεμερή παντός μέτρον γίνεται εν χρόνω, όπου δε έλαι αι ήμέραι άφιερούνται εις τας συνήσεις του βίου υλικής μεριμνίας και ύποθέσεις, ή εργασία της πνευματικής άναγεννήσεως, τιθέμενη εκτός παντός χρόνου, τίθεται και

εντός παντός χώρου, και επομένως καθίσταται αδύνατος και ακατόρθωτος.

Η πείρα αποδεικνύει ότι χαλαρώνεται και σιγά σιγά νεκρούται καθ' ολοκληρίαν το θρησκευτικόν συναίσθημα όπου οι άνθρωποι δεν εκκλησιάζονται, αλλά μένουν χαζωότες ή χαζομάζοι επί της κλίσης των, ενώ ο κώδων του ναού, ως φωνή του Θεού, τους καλεί εις την θείαν λειτουργίαν, ή καταδακνώνται εις τὰ καφενεύα, εις τὰ καπηλεία, εις τούς δρόμους, εις την αγοράν, εις τὰ καταστήματά των, αποφεύγοντες την δημοσίαν λατρείαν και τὰ διδάγματα, τὰ όποια εις αυτής αποκομίζονται ύπέρ του άγιασμού και της σωτηρίας της ψυχής.

Άλλ' ή καταπάτησις της Κυριακής άργίας άρκούνει εις βυθόν θλιβερότατον τὰ πλήθη των εκκλησιάζομένων, ουδέ έλπεις είνε να ίδωμεν τούς νεούς πληρομένους πιστών, εάν ή καθ' έρωσις της Κυριακής άργίας δεν άποσπάση την κοινωνίαν από τὰ κέντρα της άνηθίας και της άργολογίας ή από την τυφλήν και άποκλειστικήν θρασύτητα των ύλικών ύποθέσεων και συμφερόντων.

Η θρησκευτική άνόρθωσις άπαιτεί μεταξύ άλλων την διάδοσιν της θρησκευτικής γνώσεως. Η θρησκεία έχει τὸ δόγμα της· όφείλομεν να τὸ γνωρίζωμεν. Η θρησκεία έχει την ήθικήν της· όφείλομεν να την εφαρμόζωμεν. Άλλ' ή εφαρμγή είνε γνώσις ενεργουμένη, ή δὲ θρησκευτική άμάθεια κατ' ανάγκην συνεπάγεται την νέκρωσιν της θρησκευτικής και ήθικής ζωής.

Ζην κατ' Χριστόν είνε πρωτίστως γνωρίζειν τὸν Χριστόν.

Άλλὰ πόθεν θά προέλθῃ ή χριστιανική γνώσις;

Η εν διδασκαλίαις προφορικής, ή εξ' άναγιώσεως, ή και εν τῶν δύο.

Άλλ' ή άκρίβεια της θρησκευτικής διδασκαλίας τί μεταξύ άλλων προϋποθέτει; Χρόνον διαθέσιμον. Καί ή άναγνώσις θρησκευτικῶν όημειωμάτων; Χρόνον και υστέ.

Αί καθημερινάί μας είνον τὸν χρόνον τούτων;

Όχι.

Τὴν ήμέραν ή εργασία ή βιοποριστική, ή κερδοσκοπική; Τὸ ζήτημα δ' άκρίβειας και ή άνάγκη της άναπαύσεως.

Και διά τούτου πολλοί λέγουσιν, «Δεν ήμποροῦμεν να καταγνώμεθα ήμεεις εις τὰ θρησκευτικά· μας πνίγει ή εργασία· μας απορροφῶσιν αί μέριμναί των ύποθέσεων μας. Πού να εῦρωμεν καιρόν;»

Πού;

Είς την καθιέρωσιν της Κυριακής άργίας.

Αυτῆς καθιερωμένης. Οὐκ έρχε καιρόν δια να άκούσῃς· αυτῆς εφαρμζομένης, Οὐκ έρχε καιρόν δια να άναγνώσῃς.

Και εν ή θρησκεία δεν καθιέρου δια μίαν των εντολών της την άργίαν της Κυριακής, έπρεπεν αυτή να επινοηθῆ και να θεσμοθετηθῆ δια πράξεως της Έκκλησίας και τῆ άπειτήρει ήμων αυτών, διότι ή άφιέρωσις μίας ήμέρας καθ' έθδομάδα προς τὸ εκκλησιάζεσθαι, προς τὸ άκούειν διδασκαλίαν θείαν, προς τὸ άναγιώσκειν θρησκευτικά βιβλία, είνε όρος άπαραίτητος του χριστιανικού βίου, άνευ δὲ τούτων εν μένει βέβαιον, ότι τὸ θρησκευτικόν αίσθημα· Οὐκ προβαίνει εις επί πλέον έκπτώσιν και διαφθοράν.

Θά εἶπῃ τις ότι όπου διαθερμαίνει ή ευσέβεια, και αυτῆς τὰς καθημερινάς δεν λείπει ο καιρός προς την καθ' έσπεραν άπόρρασιν και μελίτην του θείου λόγου· και ότι, όπου καιεί τὸ πῦρ της πίστεως, και άνευ νομοθεσίας περί Κυριακής άργίας οι Χριστιανοί συμφέρουν εις τὰς Έκκλησίας.

Και εν τούτω είνε άληθές, ή Κυριακή άργία και πάλιν επεθάλλετο ως μέτρον επίσημως καθιερωμένον, διότι αυτῆ καθ' αυτην άποταλεί εντολήν άγίαν· άλλ' άκριβώς τὸ ότι παρ' ήμῶν ο πλεονασμός των όφορμών φέρει προς τὸν πλεονασμόν της θρησκευτικής άκρίβειας, άνάγκη πῶσα να ελλείψουν αί όφορμαί, ώστε οι άνθρωποι να μη έχουν την πρόσκαιν της άθρησκείας των, και να σπρωχθῶσιν εὔτως ειπῶν εκόντες άκόντες προς την έκτέλεσιν των καθημένων της λατρείας και την γνώσιν του λόγου του Θεού.

Η Κυριακή άργία, νομοθετουμένη ως μέτρον γενικῶν και εξαναγκαστικῶν, θέλει συντελέσῃ άναμφισβητήτως προς έκπέτησιν των άποτελεσμάτων τούτων. Ο χωρισμός, μη έχων λόγον τινά διὰ να μεταθῆ εις την πόλιν κατὰ την Κυριακήν, άφου ουδέμια άγοροπωλεία θά τεληῆται, θέλει γνωρίσῃ τὸν ναόν του χωρίου του· και αυτὸς δὲ και ο κάτοικος της πόλεως, με καταστήματά, καφενεύα, καπηλεία, ζαχαροπλαστεία κλεισμένα, θά έχουν περισσόν καιρόν διμῶνον δια την κατ' οίκον ήνσιν των, άλλὰ και δια την άπόρρασιν και την μελίτην του θείου λόγου, ήν θά ύποβοήθησῃ και θά εκκαύσῃ ο πολλάπλασιασμός των λαϊκῶν θρησκευτικῶν σχολῶν και ή κυκλοφορία όημωδῶν άναγνωσμάτων περί των κυριωτέρων άληθειῶν και άρχῶν της όρθόδοξου χριστιανικής πίστεως.

Μιχ. Γ. Γαλανός

ΑΘΩΑ ΦΥΣΙΣ ΠΡΟΣΕΥΧΗΘΗΤΙ

Έγείρομαι πάντοτε περί την πέμπτην πρωινήν ώραν. Η έξοχική έρημία ίσως, ο άγνός άήρ πιθανώς, ή άλλαγή του βίου πιθανότατα συντελεῖ εις τὸ να έχω ολιγώτερον χαλαρωμένον και ολιγώτερον ύπηλθόν τὸ νευρικόν μου σύστημα.

Μίαν δὲ πρωίαν εκ των πρώτων της εν τῆ έξοχῆ διαμονῆς μου ήμερῶν έξυπνῶ και έγείρομαι την τετάρτην ώραν, πρό δὲ της πέμπτης εύρίσκαμαι επί της κορυφῆς λόφου ύψηλοῦ.

Εάν αί γανθοφορῶσαι χεῖρες δεν κινούνται εις την διά του σημείου του σταυροῦ προσευχήν, διότι τούτω προξενεί όνειδος (!) εις ένα πολιτισμένον, ή εις μίαν πολιτισμένην, εις ένα σπουδαστήν, ή εις ένα επιστήμονα Έλληνα, δ εν πιστεύω ποτὲ να ύπάρχῃ τούτω λόγος άποχρῶν έμποδίζων να εἴπωμεν ότι πρωτίστως δι' ήμῶς τούς Χριστιανούς βεβαίότερον πρέπει να ήγε τὸ ότι προσευχόμεθα, παρά τὸ ότι τρώγομεν. Διότι δεν δύναμαι να έννοηθῶ έγώ, δεν δύνασθε να έννοηθῆτε ήμεεις, ότι ζητε, εάν μη έννοηθῆτε, ότι προσευχεσθε. Η άνευ προσευχῆς ζωή δεν είνε ζωή, είνε νεκρότης.

Ο σκοπός της εις την κορυφήν του λόφου άναβάσεώς μου ήτο ή προσευχή. Θέλω να προσευχηθῶ. Άλλά ή προσευχή δεν επιθυμῶ να γείνη, ύψ' ας συνθήκας πάντοτε γίνεται. Εν τῶ δωματίῳ μου, εν τῶ ναῶ, κατὰ την εργάσιαν

προσέυχομαι και δύναμαι να προσεύχομαι, και αί συνθήκαι είνε γνωσταί. Εν τῶ δωματίῳ μου προσεύχομαι μοναχός. Εν τῆ εργασία μου μετά των σκίψάν μου· εν τῶ ναῶ μετά των φίλων μου και των άδελφῶν μου Χριστιανῶν. Αυταί αί συνθήκαι της συνήθους προσευχῆς.

Επί της κορυφῆς του λόφου με καταλαμβάνει σφοδρῶ επιθυμία να προσευχηθῶ υπό ολιγῶν νείας και πάντη διαφόρων συνθήκας. **Ἐπὶ συνθήκας καθαρῶς φυσικάς.** Πιπάρδοξον, ιδιόρρυθμον, ζένον, άν θέλατε, ολιγόν τι εκκεντρικόν και έξω της κανονικής της φρονήσεως τροχιάς, και όμως άληθές. Κύριε, εκείνην την στιγμήν δεν διηύθυνα έγώ, διηύθουν ή σφοδρῶ της ψυχῆς μου επιθυμία, ή όποια με έξύπνησε την τετάρτην πρωινήν ώραν και με άνεβίβασε πρό της πέμπτης έκει, όπου εύρέθην εις την καθ' ύμῶς παράδοξον ίσως ψυχικήν κατάστασιν. Θέλω να προσευχηθῶ φυσικάς.

Εκείνας τὰς στιγμάς ήμην ελευθερος περισσότερον παρά άλλοτὲ ποτε εις τὸν βίον μου. Ηδυνάμην να πράξῶ, όπου ήθελον. Ηδυνάμην και τότε, καίπερ επί της κορυφῆς του λόφου εύρισκόμενος, να προσευχηθῶ κοινώς και ως συνήθως, μετ' ήμοῦ εν τῶ πνεύματι μου έχων τούς συγγενείς και φίλους, τούς σχετικούς και γνωρίμους και πάντας ανθρώπους. Να προσευχηθῶ ύπὲρ εκείνων, βίβαιος, ότι και εκείνων ή προσευχή ή ύπὲρ του σώματός τους γινόμενη περιλαμβάνει και έμέ. Άλλά τίποτε, θέλω μόνος μονότατος και φυσικάς. Η προσευχή, φιλτατος άναγνώστει, είνε λουτρόν της ψυχῆς εύρύτιον. Καθαρίζει, άποπλύνει, άπολυμαίνει, ένδυναμνεί, εἰδει την εύεωσταν.

Θέλω να λάβω τὸ λουτρόν αυτό και να έχω εὐκαιρινεῖς και άθόους συνεργάτας και συμβουθούς τὰ στοιχεῖα της φύσεως. Ἰδοὺ τὸ παράδοξον της επί της κορυφῆς του λόφου

ψυχικής μου καταστάσεως.

Ὡς γινώσκατε, οὐχί εις μίαν ώραν, άλλ' εις μίαν στιγμήν, άπειρος κόσμος ιδεῶν και γνωμῶν δυνατῶν να διαστουρωθῆ και να διέλθῃ δια του πνεύματος του ανθρώπου. Τούτω εις μέγιστον βαθμόν συνίθη εις έμέ κατὰ τὰς στιγμάς εκείνας. Η ψυχῆ μου κατόπιν συμβουλίων και συζητήσεων εν έαυτῆ επεθύμησε να λησμονήσῃ πάντα τὸν ανθρώπινον κόσμον και να προσευχηθῆ. Είνε άμαρτία ή προς την λήθην ταύτην επιθυμία; Δεν τὸ γινώσκω καλά καλά. Άλλά εἰμὲ μάλλον βέβαιος ότι εν είνε άμαρτία ουδέμια της ψυχῆς επιθυμία, όταν δια της πληρώσεως της επιθυμίας αυτῆς ζητῆ περισσότερον να ύψωθῆ προς τὰ ούρανια ιδανικά και προς τὸν εν τῆ βασιλείᾳ του Θεού πνευματικόν κόσμον. Ηθέλησα να λάβω λουτρόν προσευχῆς εν τῶ μέσῳ άθωότητος, να περισσότερον άγαπήσω την της χριστιανικής άγάπης άθωότητα. Ἰδοὺ ο κυριώτατος λόγος και της λήθης του κόσμου, εις ήν επεθύμησα να περιέλθω κατὰ τὰς έκτάκτους και ολιγῶς άσυνήθεις εκείνας στιγμάς. Αλλάγη να γινώσκατε τούτω, δια να έννοήσῃτε, όπως έγώ ένόησα, την παράδοξον και εις έμέ αυτόν επιθυμίαν ταύτην της ψυχῆς μου.

Αποχωρίζομαι από πάντων και περιδύλω την φύσιν.

Η γλυκεία άνατολή του ήλιου πλήττει πρώτη τούς οφθαλμούς μου και ο πυρίπνοος της ήμέρας βασιλεύς άρχεται άναφαιόμενος εν όλη του τῆ μεγαλοπρεπέι λαμπρότητι. Στρέφω προς την θάλασσαν, ύψοῦμαι προς τὰ όρη, προσηλωμαι εις τὰ δάση, φαντάζομαι ώκεανούς, φαντάζομαι ποταμούς, φέρω ύπό τὰς ύψεις του πνευμάτός μου τούς άπειρους του ούρανού ήλιους, τούς όποιους την χριστιανή έσπεραν εθύμασα, και από των όποιων ζωηροτάτην έχον την έντύπωσιν, έννωῶ τὰς ούρανίους του σύμπαντος άρμονίας, άκούω τὸ μυστηριώ-

4 ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ 4

Ὁ μ ε λ ί α Β'.

Είς την Β' προς Κορινθίους έπιστολήν.

« Ηλίκαμεν δὲ ότι και ετι βύσεται, συνυπουργούντων και ήμων τῆ δεήσει ύπὲρ ήμων. Ἴνα εκ πολλῶν προσώπων τὸ εις ήμῶς χάρισμα δια πολλῶν ευχαριστηθῆ ύπὲρ ήμων. » Ἐπειδὴ τὸ, «ἵνα μη πεποιθότες ὦμεν ἐφ' έαυτοῖς, φαίνεται να είνε κοινὸν σφάλμα και κατηγορία συμπεριλαμβάνουσα και μερικὸς από εκείνους, μετριάζει πάλιν ο,τι εἶπεν, επικαλούμενος τῆς εὐχῆς εκείνων, ως μεγάλην προστασίαν, και δικαιῶν συνάμα ότι ή ζωή ή ίδική μας άνάγκη να είνε παντοτεινῶ εναγωνίως. Διότι τὸ να εἶπῃ, έχομεν εἰπέθα ότι και πάλιν θά μας γλυτώσῃ πολλούς, πικνοὺς και άλλεπαλήλους πειρασμούς προλέγει, διμῶς ποτὲ εγκατάλειψιν, άλλὰ βοήθειαν πάλιν και συμμαχίαν. Ἐπειτα, με τὸ να άκούουν ότι δια πάντοτε μέλλουν να κινδυνεύουν, δια να μη έκπέσουν και άποθαρρυνθῶσιν, εἰδειε προητέρα των κινδύνων την άπέλειαν, όποιον τὸ, αἵνα μη πεποιθότες ὦμεν ἐφ' έαυτοῖς, » δηλαδή, δια να μας διατηρῆ εις άδύνατον ταπεινοφροσύνην· και δια να ενεργῆται ή σωτηρία μας και

άλλα άκόμη πλείοτερα· τὸ να κοινωνώμεν με τὸν Χριστόν· απερισσέυει, λέγει, τὰ παθήματα του Χριστοῦ εν υμῖν· και ύπὲρ των πιστών να πάσχωμεν· «εἴτε θλιβόμεθα, λέγει, ύπὲρ της υμῶν παρακλήσεως και σωτηρίας»· τὸ να διαλάμπῃ και αυτῆ ή σωτηρία εις μεγαλειότερον βαθμόν· «της ενεργουμένης, λέγει εν ύπομονῆ των αυτών παθημάτων»· τὸ να γινώμεθα καρτερικοί και άκόμη προς τούτους, τὸ να βλέπωμεν την άνάστασιν πρό των οφθαλμῶν διαλάμπουσαν· «εκ τηλικούτων θανάτων έρρύσατο ήμῶς»· τὸ να εἴμεθα εναγωνίως και προς αυτόν να βλέπωμεν παντοτεινῶ· «ήλίκαμεν λέγει, ότι και βύσεται»· τὸ να προσκωλλώμεθα εις τὰς εὐχάς συνυπουργούντων, λέγει, και υμῶν τῆ δεήσει ύπὲρ ήμων. Ἐφου λοιπόν εἰδειε τὸ κέρδος των θλίψεων, έπειτα τούς έκαμεν εναγωνίους, διεγείρει πάλιν τὰ φρονήματά των και προθυμότερους εις άρετήν· τούς καθιστῶ, μεγάλην σημασίαν αποδίδων εις τὰς εὐχάς των, άφου εις αυτὰς έχαρισεν ο Θεός τὸν Παῦλον. Τί όμως σημαίνει τὸ, ἵνα εκ πολλῶν προσώπων τὸ εις ήμῶς χάρισμα δια πολλῶν ευχαριστηθῆ, ύπὲρ ήμων; Μᾶς εἰγλύτωσε, λέγει, από τούς θανάτους εκείνους τῆ βοήθειᾳ των εὐχῶν ὄλων σας. Διότι τὸ εις ήμῶς χάρισμα, δηλαδή την σωτηρίαν την ίδικήν μας, ήθέλησε να την χάρισῃ εις όλους σας, δια να τὸν ευχαριστήσουν τὰ πολλὰ πρόσωπα, έπειδὴ και τὰ πολλά έλαβον την χάριν.

δες κελάρυμα του φύλακος, αναπαύω την περιπαθὴ καὶ μελαγχολικὴν τῆς κηλίδος μολεπὴν, περιέργουμι εἰς αὐταπάτην, βλέπω πάντα τὰ ζῆα καὶ τὰ πτηνὰ καὶ ἀκούω τὰς ἀπειροσκόλιους αὐτῶν φωνάς, τῶν ὀποίων καὶ αἱ ἀγριόταται μετέπειπον, διότι εἶνε ἀθώατα, μὴ προσεργόμενα ἐκ πρᾶξιατικῆς κακίας. Βλέπω τὸν κόσμον τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀπολαύω τῆς παρθένου εὐωδίας; βλέπω καὶ αἰσθάνομαι ἐν τῷ πνεύματι μου τὴν φύσιν πᾶσαν, ὡς αὕτη ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Θεοῦ ἐξήλθεν, ἀγνή, ἀθώα, ἕνα τὸν ἄνθρωπον ὑπερηστήσει εἰς τὸν προορισμὸν αὐτοῦ τὸν οὐράνιον. Ἐλέγη, ἦτι ἡ φύσις διεστράφη καὶ ἐγένετο ἀγρία καὶ κακὴ, διότι ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν ἀμαρτίαν ἐκπεσὼν ἐγένετο ἀγριὸς καὶ κακός. Φρονῶ ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δύναται ἐπίσης νὰ λεγθῆ, ὅτι ἡ φύσις μένει ἀθώα καὶ ἀγνή, τὰ δὲ ὅμματα τῆς ὑπὸ τῆς ἀμαρτίας διεστραμμένης ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου τὴν βλέπου ἀγρίαν καὶ κακὴν. Ἀποτροπιάζεται ὁ ἄνθρωπος τὰ ἀγρία καὶ αἰμοβόρα θηρία, τὰ μὴδ' αὐτοῦ ρειδόμενα. Ἀλλὰ διατὶ νὰ μὴ ἔχω τὴν γνώμην, ὅτι τὰ ζῆα ἀποτροπιάζονται τὸν ἄνθρωπον διὰ τὴν ἀγριότητά του καὶ ὅτι ταύτην παρὰ τοῦτου ἐδιδάχθησαν; Διατὶ νὰ μὴ εἶπω, «Τὶ πταίουν τὰ ἄθωα; ἢ Διατὶ ὁ ἀγριὸς τοῦ λένουτος βρυχηθῆς νὰ μὴ θεωρηθῆ ὡς ἔμοῦ ὡς ἔκφρασις ἀναγκασμένης ἐνὸς τῶν εὐγενεστάτων καὶ νοημενεστάτων θηρίων τοῦ θρύου διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ παραδείσου εἰς τὸν ζῆον ἐκουσίαν τοῦ ἀνθρώπου πτώσιν;

Διὰ τί τὴν αἰμοβόριαν τῆς τίγριος καὶ τὴν ὑπουλόγητα τῆς ὑαίνης νὰ μὴ τὴν στρέψω εἰς βῆρος τοῦ χαίροντος καὶ ἀγαλλομένου ἀνθρώπου, ὅταν αἱ ὄψεις του κατασπαράσσονται καὶ ἐξοντόνουνται οὐκ ἔτι καὶ ἐλευθέρως ὑπὸ τοὺς ὄνυχας τοῦ ἀγρίου ἐγωισμοῦ του καὶ τῆς ἰδιοτελείας του; Καὶ τί θὰ καταλογίσω εἰς τὴν τίγριν καὶ τὴν ὑαίναν, ὅταν αὐτὶ ἔβη μεν λάθω τοῦ αὐτοσυνειδήτου καὶ ἐλευθέρου, τοῦ λογικοῦ καὶ νοήμονος ἀνθρώπου τὴν ἐγωιστικὴν σκληροκαρδίαν, τὸν κακοῦργον φθόνον, τὴν φονικὴν συκοφαντίαν, τὴν σατανικὴν δολιότητα, τὴν χαιμερῆ καλακίαν, τὴν αἰσχιστὴν ὑποκρισίαν; Ὅσα καταλογίσω εἰς ἐκεῖνα πλήρη ἀθώτητα καὶ ἀγνότητα, τὴν δὲ κακίαν τῶν ἐνοστικῶν αὐτῶν θὰ τὴν ἐπιρρίψω εἰς τὴν τοῦ ἀνθρώπου, διότι, ἔνν ὁ ἄνθρωπος ἔμενε ἐν τῷ ἀγαθῷ, δι' ὃ ἐδημιουργήθη, ἡ ἠθικὴ του ἐπίδρασις ἤβλεπεν ἴσως καὶ αὐτὰ τὰ ἀγρία καὶ αἰμοβόρα ζῆα ἐξημερώσει. Ἄ! Ἐν ἡ τοῦ Χριστοῦ ἀγάπη δὲν ἀνέτελλεν ἐπὶ τῆς γῆς, ὁ ἄνθρωπος θὰ ἦτο τὸ μέγιστον καὶ τὸ εἰδεχθέστατον θηρίον τοῦ κόσμου. Ἄ! Πόσον ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ τὸν ἄνθρωπον, καὶ πόσον ἀγνώμων εἶνε πρὸς τὸν Θεὸν ὁ ἄνθρωπος!...

Κατὰ τὰς σκέψεις καὶ πεποιθήσεις μου ταῦτάς ἐχω: ἐν τῷ πνεύματι μου ἐν ὄλῃ αὐτῆς τῆ ποικιλίᾳ τὴν τε ἄψυχον καὶ ἔψυχον φύσιν ἀθῶαν καὶ ἀγνήν. Αἰσθάνομαι καὶ ἐνοῶ τὴν φύσιν πᾶσαν μαρτυροῦσαν τὴν ὑπαρξίν τοῦ Θεοῦ. Βοηθοῦμαι ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς μου, ἡ ὅποια εἶνε ἐπιθυμία προσευχῆς. Βοηθοῦμαι ὑπὸ τῆς θέσεως, εἰς ἣν ἵσταμαι. Βοηθοῦμαι ὑπὸ τῆς ἐρημίας, συναρπάζομαι ὑπὸ τῆς ἀθωότητος τῆς περιβαλλούσης με καὶ ἐνενοουμένης ὑπ' ἐμοῦ φύσεως: ἀνωτὸ τὸ πνεῦμα μου εἰς τὸν πνευματικὸν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ κόσμον, κλίνω τὰ γόνατά ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ τριαδικοῦ Θεοῦ, μίαν ἀπυ-

θῆνη παρὰ κλῆσιν νὰ ἀγκηπῶ υπερβολικὰ τὴν τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης ἀθωότητα καὶ νὰ ἐνδυναμωθῶ νὰ ζῆσω ἐν τῇ ἀθωότητι. Τὰς στιγμὰς ταύτας εἰμαι μόνος. Ἡ ἀγωνία μὲ κατέχει, ζητῶ νὰ βοηθηθῶ, ἕνα θαρραλέωτερον τὴν παρὰ κλῆσίν μου ὑπαθῶμαι. Δι' ἐμὲ τὴν στιγμὴν ἐλευθέρω ἀνθρώπων δὲν ὑπάρχουσιν, εἴμῃ ἐν τῷ κόσμῳ τῆς ἀλόγου φύσεως καὶ ἀπὸ ταύτης προσηλωμαι εἰς τὸν κόσμον τῶν πνευματικῶν.

Ἀνακράζω, «Ποταμοὶ καὶ θάλασσα, πεδιάδες καὶ ὄρη, δάση καὶ φάραγγες, πᾶσα πνοὴ καὶ πᾶσα κτίσις, γῆ καὶ οὐρανὸς, ἡ φύσις σύμπασα, ἡ τὸν Κύριον ἐν ἀθωότητι δοξάζουσα, ἡ τὴν ὑπαρξίν τοῦ Θεοῦ μαρτυροῦσα εἰς τοὺς ἀρνούμενους αὐτὸν ἀνθρώπους, προσευχῆθι μετ' ἐμοῦ, ἕνα λάβῶ τὸ λουτρόν τῆς ἀθωότητος καὶ ἐνδυναμωθῶ καὶ ζῆσω ἐν τῇ ἀγάπῃ τῆς ἀθωότητος. «*Ἄθωα φύσις συμπεροεχθήθι μοι.*»

Τὴν στιγμὴν ταύτην μοὶ ἐφάνη, ὅτι εἶδον τὰ ἄρη κινούμενα, τὰ δένδρα τῶν δασῶν πρὸς ἀνατολὰς τὰς κορυφὰς κλίνοιντα, τοὺς ὠκεανούς καὶ τὰς θαλάσσας πᾶσας γαληνιαίαι; καὶ τὰς ἀκτίνας τοῦ ἡλίου εἰς βαθυκύανους καὶ ἐρυθροχρόμους μαρμαρυγὰς μετασχηματίζοντας; μοὶ ἐφάνη, ὅτι ἤκουσα τὸν βλαγγηθῆν τῶν προβάτων παρὰ τὸν ὠρυγμὸν τῶν λύκων, τὸν μνηθῆν τῶν βοδῶν παρὰ τὸν βρυχηθῆν τοῦ λέοντος, τὰς μουσικὰς τῶν πτηνῶν πάντων συναλλίαις διεθυνοῦσας τὸν χορὸν τῶν οὐρανίων ἁρμονιῶν, τὸν ὄρχηθον τοῦ ποταμοῦ παρὰ τὸν φλοῖσθον τῆς θαλάσσης, τὴν φύσιν πᾶσαν κινουμένην εἰς προσευχὴν.

Τὸ ἀναπτέρωθὸν πνεῦμά μου ἠγαλλιάσατο: ἡ ἐλπίς περὶ τῆς ἐπιληρώσεως τῆς παρακλησεῖς μου ἐγένετο βεβαιότης, καὶ ἀνερώγησα δεύτερον: Ἄθωα φύσις προσευχῆθι.

Τιμὸθ. Ἀναστασίου

ΠΟΙΚΙΛΙΑ

Ἡ Α. Σ. ὁ Μητροπολίτης Ἀθηνῶν κ. Προκόπιος ἐξέδωκεν ἐγκύκλιον, ἣν δημοσιεύομεν εἰς τὸ ἐπόμενον φύλλον, συνιστῶσαν εἰς πάντας τοὺς ἐφημέριους καὶ δικαστικούς τῶν ναῶν Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς τὰς Λαϊκὰς Σχολὰς καὶ τὰ Τμήματα τοῦ Συλλόγου τῆς «Ἀναπλάσεως» καὶ ἐντελλομένην εἰς αὐτοὺς νὰ ἀναγγέλλωσι κατὰ τὴν θείαν λειτουργίαν ἐκάστης Κυριακῆς εἰς τοὺς ἐκκλησιαζομένους τὸν στίχον καὶ τὸν χρόνον τῆς διδασκαλίας καὶ νὰ προτρέπωσιν αὐτοὺς καὶ πάντας τοὺς ἐνορίτας αὐτῶν εἰς τὴν ἀκρόασιν τῶν φητιστικῶν καὶ μορφωτικῶν τούτων μαθημάτων. Ἡ ὑποστήριξις τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ μέγα καὶ ἱερὸν ἔργον τῆς μορφώσεως τοῦ λαοῦ εὐελπιστοῦμεν ὅτι θὰ συντελέσῃ νὰ πληρώσῃ τὰς συναικίας τῆς Πρωτευούσης καὶ τοῦ Πειραιῶς Λαϊκῶν Σχολῶν: ἀλλὰ τοῦτο σὺν τῷ χρόνῳ καὶ ὅσῳ μᾶλλον πλείότεροι καὶ ἰκανώτεροι καὶ προθυμότεροι ἀναδεικνύνται καὶ οἱ διδάσκατοι. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι ὁ μὲν ἠεριπλῶς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι: ἀλλ' ἐπίσης ἀληθὲς εἶνε ὅτι ἐν τοῖς ἐργοῖς μορφοῦνται καὶ οἱ ἐργάται. Εἶθε δὲ πλείστους καὶ καλλίστους τοιοῦτους νὰ ἐγείρῃ ὁ Κύριος, διότι ἄλλως κακῶν παύλα οὐδέποτε θὰ ὑπάρξῃ ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἡμῶν καὶ ἀληθὲς πρόβδος ἀνευ χριστιανικῆς μορφώσεως μόνον ὡς ἀπατηλὸν χαιμερινῆς νυκτὸς ὄνειρον δύναται νὰ λάθῃ ὑπόστασιν.

Ἐν Λονδίῳ συνήλθε πρὸ τίνος Σύνδοδος τῶν ἐπισκό-

πων τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας. Πολλὰ καὶ σπουδαῖα συνέζητησε καὶ ἀπεφάσισε. Τὰ πρακτικὰ τῆς ἐδημοσιεύσεως εἰς ἰδιαιτέρον τεύχος. Ἐν αὐτοῖς ἐδημοσιεύσε καὶ ὠραίαν ἐκθεσιν περὶ ἀγνότητος ἡθῶν. Τὴν ἐκθεσιν ταύτην παρακλήθει μεταφράσας ἀγγλομαθὲς καθηγητὴς ὁ ἐκ τῶν φιλότατων ἐταίρων τῆς «Ἀναπλάσεως» κ. Λουΐζος Πλαϊού. Ὁ τὴν δημοσιεύσομεν προσεγγίως. Πόσον θὰ εὐχαριστήσῃ καὶ θὰ ὠρλήσῃ τὸ δημοσίημα τοῦτο. Ἀλλ' ὅτι κυρίως κατενοουσιάζει τοὺς ἐραστὰς τῆς ἀναπλάσεως τῶν λαῶν εἶνε τὸ θέημα Συνόδου ἱερῶν συζητουσῶν ὑπὲρ τῶν ὑψηλῶν καὶ τὰ μείγιστα ἐνδιαφερόντων τῆ κοινωνία πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν ζητημάτων. Πότε θὰ συντρέξωμεν ἀγαλλόμενοι τῷ πνεύματι ἐπὶ τῇ θέᾳ καὶ Ἑλληρικῶν Ὁρθόδοξων ἱερῶν Συνόδων περὶ τοιοῦτων εὐσιαστικῶν καὶ ζωτικῶν ζητημάτων συζητουσῶν καὶ ἐνεργουσῶν; Τοῦτο ἀρεσκίως θὰ μὲν ἡμεῖς ὁ καιρὸς δὲν εἶνε μακρῶν: θὰ εὐελπιστοῦμεν. Ἡ ἱερὰ Σύνοδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐν παραδείσει περιέχει στοιχεῖα ζωῆς, ἐξ ὧν δικαιοῦται τις νὰ προσδοκᾷ ἀγαθὰ. Δὲν εἶνε ἀκόμη καιρὸς ἕνα ἀνακηνηθῆ ἐν αὐτῇ τὸ ζήτημα τοῦ κλήρου; δὲν πρέπει νὰ ληρωθῶσιν ἀποστάσεις σπουδαῖαι κατὰ τῶν χειροτονιῶν ὑπερβολικῶν καὶ ἐπιζῆλων καὶ λόγῳ γνώσεως καὶ λόγῳ ἀρετῆς κληρικῶν; Μὴ ὄλιγον παρεργόμεθα. Ἄς ἀγωνισθῶμεν καὶ ἂν ἀποτύχωμεν, ἀλλὰ δὲν θὰ κατακλιθῶμεν. Ὁ δὲ καλὸς ὑπὲρ τῆς ἀνορθώσεως τῶν κακῶς γινόμενων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀγῶν ἀδύνατος νὰ μὴ εὐθὴ μιμητὸς καὶ νὰ μὴ ἔχῃ τοὺς συναρπαστάς αὐτὸν εὐδοκίμωτερον.

Ἐνεργεῖται καὶ εὐλογίαις τοῦ μητροπολίτου Καϊσαρείας κ. Βασιλείου, δαπάνη δὲ τοῦ κ. Σωμῶν Συναστάτου ἰδρυθῆ ἐν Μονυταλάσῃ τῆς Καππαδοκίας Ὁρσανοτροφεῖον, ὑπὲρ ἐνέπνευσε τὸν ἐν τῇ Ἱεραικῇ Σχολῇ μνηθῆν κ. Λάζαρον Χ. Τσιμιστῆν ἐξ Οἰνῆς εἰς σύνταξιν ἔμμου ὑπὲρ τῆς Σωτήρος, ὁ ὅτιος εἰ λόγῳ ἐκλήσαν εἰς εὐεργεσίαν τῶν ἀνθρωπότητος τοὺς ἀποστόλους, τοὺς διαδόχους αὐτῶν, ἐν οἷς Βασιλεῖοι ἰδρυσθέντες Βασιλεῖδας, τοὺς χριστιανούς τῶν αἰώνων, ἐν οἷς καὶ τοὺς συγγενούς τοῦ Καππαδοκικοῦ Ὁρσανοτροφεῖου. Ἐν τῷ ποιήματι τοῦ νεαροῦ Λαζάρου ὑπάρχουσι στροφαὶ τινες ὅχι ἀνάξει λόγῳ.

Ὁ ἐκ τῶν μελῶν τῆς «Ἀναπλάσεως» κ. Ἰ. Μεσολωρῆς διωρίσθη καθηγητὴς τῆς Λειτουργικῆς καὶ Ὁμολογητικῆς ἐν τῇ Θεολογικῇ τοῦ Πανεπιστημίου Σχολῇ, ἣτις ἔχει πέντε ὄρη καθηγητῆς. Εἶθε τὸ ὁεῖον πνεῦμα, πνεῦμα πίστεως καὶ ἀγάπης, πνεῦμα ἀγνότητος καὶ δικαιοσύνης, πνεῦμα ζήλου καὶ ἀράσεως ἀκαμάτου καὶ λογιζομένης νὰ πνεύσῃ ἐν αὐτοῖς καὶ δι' αὐτῶν εἰς μέρρωσιν γνησίαν καὶ ἀόκνων ἐργατῶν τοῦ Εὐαγγελίου, ὡν πρὸ παντὸς χριζόμεν.

Ἐπιβλητικώτερον τῆς ἐν τῇ μονῇ τῆς Οὐδεστυμιτιστῆς πομπῆς ὑπῆρξεν ἴσως τὸ ὑπέροχον τοῦ Γλαδστανος μνημόσυνον, τὸ τελεσθῆν ἐν τῷ μεγάλῳ ἄλσει τοῦ Λονδίνου, ἐπὶ παρουσίᾳ ἑκατοντάδων γιλιῶν. Κληρικὸι πᾶσῶν τῶν ἀγγλικανικῶν ἀρέσεων, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ καθολικοὶ ἱερεῖς, ἀπήγγειλαν ἀσῆσεις ὑπὲρ τοῦ μεγάλου Χριστιανοῦ. Παρὰ τὴν τεραστίαν συρροήν, ἡ τάξις ἐτηρήθη, ὡς ἐν τῷ ἀπειράριθμῳ πλήθει εὐρίσκειτο ἐντὸς ναοῦ. Ὅτι οἱ πλείστοι προσήλθον εἰς εὐλαθείας ἀποδείκνουν τὰ προσευχητάρια, ἕτινα ἔφερον. Αἱ καρφαλὴ ἦσαν ἀσκαπὲς κατὰ τὰς δεῖσεις καὶ τοὺς ἔμους, πολλὰ δὲ μυριάδες ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἔφερον ἐργάματα πένθους. Ἐὰν αἱ πρὸς τὴν Ἀγγλίαν ὑπηρεσίαι τοῦ Γλαδστανος ὑπῆρξον ἐκτακτοί, ἄλλα καὶ τὸ Ἀγγλικὸν Ἐθνος τιμὰ ἐξαιρετικῶς τὰς ὑπηρεσίας του: (α.Ν. Ἡμέρα).

Ἐγέρσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐνδίδεται φιλοκάλλως τὸ Μέγα Ἐρολόγιον τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ὑπὸ τῶν κκ. Χ. Λέγγερη καὶ Κ. Παρασκευοπούλου. Τὸ ἔργον εἶται ἀπηλλαγμένον τῶν σφαλμάτων, ὡν γέρονται τὰ

ἐν ζήνῃ γῶρα ἤδη τυπομένα ἑρολόγια, θὰ συμπεριλάβῃ δὲ καὶ πλείστα κεφάλαια, τὰ ὅποια δὲν φέρονται ἐν ἐκείνοις, ὡν τινὰ εἰς ἰδιαιτέρας φυλλάδας ἐκδιδόμενα δὲν δύναται νὰ ἔγῃσι τὸ ἀπαιτούμενον κῆρος. Προικισθήσεται δὲ καὶ μετὰ 30 ὀλοσελίδους εἰκόνας. Κρίνοντες ἐξ ὧν τεκμηρίων ἔργον ὑπ' ἔβη εὐρίσκωμεν τὸ ἔργον ἕξιν ἐκθύμου ὑποστηρίξαι. Οἱ ἐκδοταί ἔχουσιν τὴν ἀπὸ μηνῶν ἀπολύση ἀγγελλίας, καὶ τὴν παρακαλοῦσι νὰ ἐπισπεύθῃ ἡ ἐπιστροφή τούτων πρὸς αὐτοὺς, διὰ νὰ προδῶσιν εἰς τὴν ταχέαν περᾶτωσιν τοῦ ἔργου.

Οἱ περὶ τὸν «Ἀλόν» εὐρον πάλιν ἀφορμὴν νὰ ἐπιτεθῶσι κατὰ τῆς «Ἀναπλάσεως». Ἀρμόνται κατὰ τὴν συνθήκαι των χειρῶν ἄδικον. Δὲν θὰ ἦσαν ἀξίμεμπτοι, τοῖναντιὸν θὰ ἐξετίλουν καθῆρον, ἂν περιωμίζοντο νὰ ἐκφράσωσι τὰς ἰδίας των περὶ τοῦ ἂν ἐπιτρέπεται εἰς Ὁρθόδοξον νὰ θεωρῆ τὸν Γλαδστανον ἀσσομένον. Περὶ τούτου θὰ γίνῃ λόγος μετὰ τὸ τέλος τῆς περὶ αὐτοῦ πραγματείας τοῦ κ. Καρολίδου. Ἀλλ' αὐτοὶ προέβησαν εἰς λοιδόριαι καὶ διαβολὰς. Ἀπαιτεῖται μακρὰ σελὴ ἀρθρον ὅπως συζητηθῶσι πολλὰ μέρη τῶν ἐρμηνοιῶν των καὶ ἐκεῖνα εἰς ἀ παραπίμπουσι. Θεοῦ εὐδοκίαντες, γενήσεται καὶ τοῦτο ἐν ἀνάγκῃ. Μία τῶν διαβολῶν αὐτῶν, ἣν μόνον ἐξετάζομεν σήμερον, εἶνε ἡ ἔξῃ: εἰ σκοπὸς τῆς «Ἀναπλάσεως» εἶνε ἡ ἀνθρωπαρέσκεια καὶ ἡ στρατολογία περισσοτέρων συνδρομητῶν πρὸς χρηματισμόν! Ἀλλ' οἱ περὶ τὸν «Ἀλόν» συντηροῦσι τὸ φύλλον των καὶ τρέσονται καὶ αὐτοὶ εἰς τὸν συνδρομῶν του. Δὲν εἶνε διὰ τοῦτο ἀξιοκατάκριτοι; ἄξιός ἐ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ του. Δὲν τυφλοῦμεθα ὑπὸ φανατισμοῦ, ἕνα φρονώμεν ὅτι ἐκτὸς ἡμῶν δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος ἐνεγῶν καὶ ἀγῶν χριστιανικῶν ἐλατήριον. Ἡ «Ἀνάπλασις» χρηματιστικὸ σκεπὸς; Σωμᾶτεῖον, ὅπερ μέλις συντηρεῖται ὑλικῶς, ὅπερ μεγάλα ἐργάται ἔργα δι' ἐλαχίστων ὑλικῶν μέσων, διαβάλλεται ὡς χρηματιστικόν! Πῶς ἄπο οὐδαίς ἐκ τοῦ Προεδρείου, οὐδαίς ἐκ τοῦ Συμβουλίου, οὐδαίς ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Συλλόγου τρέφεται ἐξ αὐτοῦ, καίτοι πολλοὶ ἐπὶ πολλὰς ὥρας ἐργάζονται καθ' ἐκάστην, ἔλλα καὶ δαπανῶσιν ὑπὲρ αὐτοῦ; Καὶ αὐτοὶ δὲ δ. κ. Μιχ. Γαλανός, ὅστις μένος συντηρεῖται ἐκ τοῦ Συλλόγου, ἀποκλειστικῶς ὑπὲρ τούτου ἐργαζόμενος, εἶνε ἄξιός τῆς εὐγνωμοσύνης τῆς «Ἀναπλάσεως», διότι, ἐνῷ ἄλλα ἀρθρονώτερα μέσα συντηρήσεως παρουσιάζονται εἰς αὐτὸν καὶ ἀποστολαὶ παρ' ἄλλων Συλλόγων μετὰ γενναϊότερου μισθοῦ ἕνεκα τῆς παρὰ πάντων ἐμολογουμένης ἰκανότητός του, ἐν τοῖσι αὐτοῖς, καίτοι πλέεται ὑπὸ πολλῶν οἰκονομικῶν ἀναγκῶν, ἐν ἑγὼ καταλείπει τὴν «Ἀνάπλασιν». Ποῦ λοιπὸν εἶνε ὁ χρηματισμός; Ἡ ὄλη διὰ τὸ πνεῦμα. Καὶ αὐτοὶ οἱ Ἀπόστολοι ἐνήργουν οὕτω. Τίς Σύλλογος, τί περιοδικόν, καὶ τί χριστιανικώτατον, δὲν ἐπιδοῦκαί πλείονα νόμιμα ὑλικὰ μέσα πρὸς εὐρυτέραν ἐκπηρέτησιν τῶν πνευματικῶν του σκοπῶν; Εἶνε ἡμῖν λυπηρότατον, διότι τὰ πράγματα, αἱ διαφύσεις, τὰ παθήματα δὲν κατέστησαν εὐαισθητοῦτερον τὴν συνείδησιν τῶν περὶ τὸν «Ἀλόν», ὅπως ἐνοήσωσιν ὅτι δὲν εἶνε ἡλόθῃσι καὶ ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐπιμελῶσιν ἐπιζητούντες νὰ προσάψωσι σίγημα διαβολῆς εἰς πρόσωπα καὶ εἰς ἔργα, ἕτινα γίερτι οὐαί ἀγνότης χαρακτηρίζει χριστιανική.

ΟΙ ΔΙΔΑΞΟΝΤΕΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΛΑΙΚΑΣ ΣΧΟΛΑΣ 'ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ, ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΡΟΕΞΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑ

- Εἰς τὴν Α' ἐν Ἀθῆναις παρὰ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον 8—9 μ. μ.
 - Κυριακῇ 7 Ἰουλίου Π. Κεπλανίδης καθηγητῆς.
 - Τετάρτῃ 10 Ἰουλίου Κ. Διαλησημάς.
 - Σαββάτῳ 13 » Παντ. Γκορογιάννης.
- Εἰς τὴν Β' ἐν Ἀθῆναις ἐν τῷ ναφ τῆς ἁγίας Εἰρήνης 11—12 μ. μ.
 - Κυριακῇ 7 Ἰουλίου Ἀρχμ. Τιμ. Ἀναστασίον.
- Εἰς τὸ ἐν Πειραιεὶς Τμήμα τῆς Ἀναπλάσεως
 - Κυριακῇ 7 Ἰουλίου 5—6 Κ. Διαλησημάς.
 - Πέμπτῃ 11 » 8—9 Π. Γκορογιάννης.
 - Σαββάτῳ 13 » 8—9 Ἐρημ. Συμ. Μιγατάκης.
- Εἰς τὴν λαϊκὴν Σχολὴν Ταμιαυτηρίου Οἰκονομίας 8—9
 - Σαββάτῳ 13 Ἰουλίου Ἀρχμ. Ἱ. Μαρτίνος.

